

Vroeger of later

Rekenoefening groep 1&2 Vervolg

Doel

- Aflezen van de hele uren op een wijzerplaatklok
- Hanteren van de begrippen vroeger en later

Daarnaast is aandacht voor:

- Koppeling tussen hoeveelheden (tromslagen op de trom) en getalsymbolen (op de klok)
- Begrippen als kort, lang, 's morgens, 's middags, 's avonds

Materiaal

- Septem
- Trom met stok
- Instructieklok met wijzerplaat
- Rekenfeestmuts + uitwisbare stift
- Voor iedere leerling een wisbordje en stift
- Postbode elastiek, zie de tips

Vorbereiding

- Zet de instructieklok op ongeveer 4 uur.
- Teken een wijzerplaatklok op de gele cirkel van de rekenfeestmuts. Laat de korte en lange wijzer nog even achterwege.

Beschrijving

De leerlingen zitten in een halve kring. Neem Septem op uw schoot en vertel dat voor hem de dag 's morgens begint om 7 uur. Laat een leerling zeven keer op de trom slaan en zet de instructieklok op 7 uur. Licht toe dat de korte wijzer dan op de 7 staat en de lange wijst naar boven, naar de 12. Zijn dag eindigt ook weer om 7 uur. Laat aan de lange wijzer draaien in de richting van de wijzers van een echte klok totdat de korte wijzer weer op de 7 staat. Sta tijdens het draaien even stil bij de betekenis van hele klokuren. Om de beurt mag een leerling daarbij het aantal klokuren op de trom slaan. En zeg: *om 9 uur moet Septem op school zijn, om 12 uur eet hij zijn middageten, om 3 uur is de schooldag afgelopen en gaat hij naar huis, om 6 uur eet hij zijn avondeten en om 7 uur maakt hij zijn skates los, trekt zijn pyjama aan en kruipt in zijn spinnenwebhangmat.*

Concludeer dat de wakkere dag van Septem van 7 uur 's morgens tot 7 uur 's avonds duurt, de korte wijzer de hele uren aanwijst en dat de lange wijzer dan telkens naar boven, naar de 12 wijst. Loop terwijl u dit zegt over het denkbeeldige tijdspad. Dat loopt vanuit de leerlingen gezien van links naar rechts, van vroeg naar laat, voor het bord. *Helemaal links is 7 uur 's morgens en dus vroeg en helemaal rechts is 7 uur 's avonds en dus laat. Alle wakkere uren liggen op dit denkbeeldige tijdspad. Draai ter illustratie de klok op 8 uur en ga iets rechts van 7*

uur 's morgens staan. Waar denk je dat ik sta? Het is later dan 7 uur 's morgens. Ik sta op 8 uur 's morgens. Loop uur voor uur, stap voor stap naar het andere eind van het tijdspad terwijl iedereen hardop meetelt. Er klinkt: 9 uur – 10 uur – 11 uur – 12 uur – 1 uur – 2 uur – 3 uur – 4 uur – 5 uur – 6 uur – 7 uur. Wie wil ook eens van vroeg naar laat over ons tijdspad lopen, de hele uren tellend?

Tijdens het lopen over het tijdspad klinkt het: 7 uur – 8 uur – 9 uur – 10 uur – 11 uur – 12 uur – 1 uur – 2 uur – 3 uur – 4 uur – 5 uur – 6 uur – 7 uur.

Teken een geheime kloktijd op de feestmuts. Vertel dat dit een heel uur is en tussen 7 uur 's morgens en 's 7 uur 's avonds ligt. *7 uur 's morgens en 7 uur 's avonds doen ook mee. Wie wil de geheime tijd raden?* Kies een leerling die zich aanbiedt (bij voorkeur een goede rekenaar) en zet de muts op zijn hoofd. Zorg dat deze leerling de tijd niet kan zien. De rest van de groep ziet de tijd nu wel en dat werkt als geheugensteuntje. Het is de bedoeling dat de leerling op aanwijzing van zijn groepsgenoten achterhaalt welke tijd op zijn muts staat. Allereerst wordt deze leerling daartoe door een andere leerling aan de arm/hand genomen en zo nauwkeurig mogelijk op het tijdspad op zijn kloktijd gezet.

De leerling met de feestmuts wordt voorzichtig aan zijn arm op zijn kloktijd gezet

Een paar andere leerlingen mogen nog eventuele correcties aanbrengen.

Vraag dan aan de leerling met de muts: *Hoe laat zou het kunnen zijn?* Na een genoemd antwoord geeft de groep aan of de geheime tijd later dan wel vroeger is dan de genoemde tijd. Ze tekenen een pijl op hun wisbordje en laten deze vanuit hen gezien naar rechts wijzen als de geheime tijd later is en ze laten de pijl vanuit hen gezien naar links wijzen als de geheime tijd vroeger is.

Het is later dan 2 uur

Het is vroeger dan 6 uur

Houd op een lege tijdslijn op het bord bij welke tijd op grond van de aanwijzingen niet meer in aanmerking kan komen. Zo is op de volgende foto af te lezen dat de tijd ergens tussen 2 uur en 6 uur moet liggen.

Op de tijdslijn is af te lezen dat de geheime tijd ergens tussen 2 en 6 uur moet liggen

Het raden, omhoog houden van de wisbordjes, noteren van tijden en arceren op de tijdslijn gaat door totdat de geheime tijd is geraden. Noemt de leerling met de muts een tijd die op grond van de bordtekening niet meer kan, vraag dan aan te wijzen waar deze tijd ongeveer op de tijdslijn ligt.

Als 4 uur is geraden, vraagt de leerkracht aan de leerling of hij vindt dat hij goed is neergezet ten opzichte van 7 uur 's morgens en 7 uur 's avonds. Breng in herinnering dat om 3 uur 's middags de school uit is en dat er dan dus al een groot deel van de dag voorbij is. Nu is het zelfs nog een uur later dan 3 uur. Geef aan dat je op het tijdspad in ieder geval over de helft moet gaan staan. *Waar ligt de helft? Ga daar eens staan. Het is nog geen bedtijd, dus ergens halverwege de tweede helft is prima.*

Tips:

- Maak een tussenstap van de ronde kloklijn naar het lineaire tijdspad door een postbode elastiek om de buitenrand van de instructieklok te leggen. Zet met een zwarte stiften een dikke streep ter hoogte van 7 uur. Knip het elastiek bij 7 uur open. Rek het elastiek iets uit en leg de verbinding met het uitgestrekte tijdspad zoals hiervoor beschreven.
- Deel mee dat 1 uur 's middags precies halverwege dit tijdspad ligt. Laat ter controle de uren van 7 uur 's morgens tot en met 1 uur 's middags op de vingers tellen. Idem van 1 uur 's middags tot en met 7 uur 's avonds.
- Houd de instructieklok in het zicht. Hierop kan de leerling met de muts 'afkijken'.
- Deze oefenles is ook geschikt voor een groep 2 en groep 3 combinatie.

